

OZNAJMIAC (93) *vb impf*

o oraz drugie a jasne; -nâj- (67), -naj- (14); -naj- *KuczbKat* (2), *BiałKaz*, *CzechRozm* (3); -nâj- : -naj- *Leop* (3:1), *Mącz* (16:1), *BudBib* (2:1), *SkarŻyw* (5:1), *CzechEp* (7:1), *NiemObr* (2:2), *WujNT* (4:1).

inf oznajmiać (16). ◇ *praes 1 sg* oznajmiam (23). ◇ *3 sg* oznajmia (12). ◇ *1 pl* oznajmiamy (2). ◇ *praet 1 sg m -m* oznajmiał (1). ◇ *3 sg m* oznajmiał (14). *f* oznajmiała (1). ◇ *3 pl m pers* oznajmiali (5). *subst* oznajmiały (1). ◇ *fut 2 sg m* będziesz oznajmiał (2). ◇ *3 sg m* oznajmiać będzie (1). ◇ *imp 2 sg* oznajmiaj (1). ◇ *3 sg* niech oznajmia (1). ◇ *con 1 sg m* bym oznajmiał (1), bych oznajmiał (1) *WujNT* (1:1). ◇ *3 sg m* by oznajmiał (3). *n* by oznajmiało (1). ◇ *1 pl m pers* bychmy oznajmiali (1). ◇ *3 pl m pers* by oznajmiali (5). ◇ *part praes act* oznajmiając (1).

Sł stp brak, *Cn s.v. oznajmuję*, *Linde XVI w. s.v. oznajmić*.

*Powiadamiać o czymś, udzielać informacji słownie lub pisemnie; adnuntiare Vulg, Mącz, PolAnt, Calep; denuntiare, (re)nuntiare Mącz, Calep, Cn; notificare Mącz, PolAnt, Cn; condicere PolAnt, Calep; evelare, indicere, patefacere, proponere, reddere certiolem, revelare, scribere Mącz; notare Vulg; certum a. notum facere, deferre, delicare, perferre, significare Cn [w tym: kogo (9), co (52)] (93) : Reddo certiolem, Dawam znać/ Oznajmiam *Mącz* 92d; Renuncio, Wracam sie s poselstwem/ wskazuję zaś/ też wykazuję/ Iprawiam albo oznajmiam poselstwo/ też wypowiedam opuszczam kogo. *Mącz* 254c, 85c, 250c, 254a, 283c, 311c; Condico – Oznajmiam, obiecuję, naznaczam. *Calep* 235b, 709b.*

oznajmiać komu (24): *LibLeg* 11/134; *KromRozm III* O2, P3v; *Diar* 33; *WOłay*/ nie przesthaway/ iako traba wynos sie z głosem twoim/ a oznajmiay ludu memu IproŃne złości iego/ y domowi Iakobowe^{mv} grzechy ich. *Leop Is* 58/1; *Scribo*, Piszę do kogo/ oznajmiam co komu. *Mącz* 375c; *RejPos* 186v; zakon položyl w Izraelu/ ktory rozkazał oycom nalezym/ aby iy oznajmiáli synom swoim [*ad notificandum ea filiis suis*]. *BudBib Ps* 77/5; *SkarŻyw* 75, 492, 537; A iż Paweł Apostoł wżytkim Efezanom wobec/ nikogo nie wymuiąc/ wżelką radę Bożą oznajmiał/ list iego do nich pisany okazuje *NiemObr* 86; *WujNT przedm* 33, *Act* 20/27; *PaxLiz E. Cf oznajmiać komu przez co; komu o czym; »jeden drugiemu oznajmiać«, »woła oznajmiać«.*

oznajmiać komu przez co [= w jaki sposób] (2): którą [wołę bożą] onym dawniejszym przodkom/ oznajmiał [Bóg] przez widzenia Anielskie. *NiemObr* 70. *Cf »przez usta oznajmiać«.*

oznajmiać komu o czym (1): O wlisthkyem czo szia tam dzyeye czo ktho sprawye bandziesz szia yako napylnyey moze bicz dowiadawal a nam oznajmyal *LibLeg* 7/104v.

oznajmiać czym [= za pomocą czego] (2): A ty są myślenie/ mowá/ którą człowiek yeden drugiemu myśli swe oznajmya *KromRozm III* B7; O Itrózu poştánowionym aby oznajmiał traba przyiazd nieprziacielki *Leop Ez* 33 arg.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); iż (5), co (1)] (6): tak piffá ci biskupi: Oznajmyamy wálfemu błogosláwyeństwu/ iż nyektorzy brácia w sąfyedstwy náfym nyektorá brácia náfę/ [...] z ich Istopnyá zrucáya/ albo o to sye kulfá *KromRozm III* P3v, O2; Thák iako y Prorocy/ y Apósthólowie/ y ini Iświęci ludzie/ przez Duchá Iświętego Iprawieni/ nam z dawná tho oznajmiáli y opowiadáli: Iż káždy wymyfl człowieczy/ oprócz woley á náuki iego Iświętey/ nigdy sie themu Pánu podobác nie miał *RejPos* 186v, 11v; *KuczbKat* 15; Ale mu [*Pers*] Itale Iwoy vmyfl oznajmiał: ifz by

wolał tyśiąc śmierci podiać/ niżli by miał prawdy poznány odftąpić. *SkarŻyw* 75; Anioł oznaymia Iozephowi/ iż Mária małżonká iego poczęła z Duchá świętego. *WujNT przedm* 33.

W charakterystycznych połączeniach: oznajmiać łaskę boską, myśli, poselstwo, prawo boże, radę bożą (2), *rzeczy* (2), *sprawiedliwość, umysł, zakon*.

Zwroty: »jeden drugiemu oznajmiać« (2): *KromRozm III* B7; Gdy ktoremu Vrzędnikowi czego w Páńfkiey niebytności ku pożytku Páńfkiemu niedoftawa/ ma ieden drugiemu oznaymiać y rátowác potrzebami pewnemi do pożytku Páńfkiego *GostGosp* 148.

»przez usta [komu] oznajmiać« (1): była to wola y zrzádenie Boże/ áby ty rzeczy ktore przez wftá fwoich wiernych sług Prorokow/ ludziom oznaymiał/ ná piśmie potym dla wieczney pámiátki/ y náuki ludzkiej zoftály. *NiemObr* 70.

»wola [komu] oznajmiać« (4): *RejPos* 186v; Ktorzy to Aniołowie Boży zówždy ftrzegli wiernych wola Bożą im oznaymiając *CzechRozm* 47; *NiemObr* 70; *ArtKanc* K20.

Szereg: »oznajmiać, (a, i) opowiadać« (6): *Mącz* 254b [2 r.]; A dla tego ten wśzechmogący Pan/ kthory nigdy niechciał opuścić káżdego przeftreżenia nászego/ tę wola śwá świętá w tey Ewányeliey święthey niżej nápiśány/ tu nam oznaymiać á opowiedác raczy *RejPos* 186v, 11v, 186v; *Calep* 911b.

W przen (1) : Oznaymiały niebiołá fprawiedliwość iego [*Annunciaverunt caeli iustitiam eius*]/ y widzieli wśzytcy narodowie sławę iego. *BudBib Ps* 96/6.

a. *Opowiadać, rozgłaszać; notum facere, narrare PolAnt; dimulgare, illustrare Mącz* [w tym: kogo (2), co (10)] (16) : Dobrodzieyftwá fwe Bog oznaymia ktoremi nas tu podeymowác á obdárzác raczy. *Leop Ps* 74 arg; *Illustro*, oświecam/ czinię sławnym/ osławiam/ oznaymiam. *Mącz* 200d, 235c; Sławmy męże chwalebne y oycy násze ludzie wielkie wcnocie/ mądrość ich niech ludzie wypowiaiają/ á chwałę ich niech kościoł oznaymia. *SkarŻyw* A4v.

oznajmiać komu (9): *RejPs* 214v; *KromRozm III* B4v; *Leop Deut* 6/7; *RejAp* 127v; *RejPos* 321; iákich wielkich y zacnych rzeczy [...] nam Polakom [...] z łáski fwey ś. [Bóg] wżyczyć raczył: czego od czáłow Apoftolńkich nigdy ták hoynie/ y ták znácznie/ ludziom mądrym y wczonym/ nie wżyczał áni oznaymiał. *CzechRozm* A2v; *CzechEp* 208; Iam znákomić oznaymiał Oycá mego wam/ wyście mowili, że Samárytan, Dyabelftwo mam. *ArtKanc* E13v. *Cf Zwrot*.

oznajmiać przez co (1): przodkiem aby znacz belo ktore rzeczy fádowi duchownemu a ktore fwietfkiemu przyflufayá przez to pifanie oznaymiamy wypifvyemy y wftawiamy *ComCrac* 19v.

oznajmiać o kim, o czym (2): *KromRozm III* B4v; A iż tu [*Duch Święty*] porzádkiem w kilku rośpráwach o tym [o pomstach nad niewiernikami] nam oznaymiać będzie. *RejAp* 127v.

oznajmiać w czym (2): *RejAp* 127v; O piśmiech Prorockich/ w ktorych pan Bog rzeczy wielkie y głowne/ oznaymiał/ rzec ináczey nie możemy/ iedno iż z woley zrzádenia Bożego/ ná piśmie pozofánowane fą. *NiemObr* 71.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *KromRozm III* B4v *cf W przen*.

W połączeniu szeregowym (1): *ComCrac* 19v *cf oznajmiać przez co*.

Zwrot: »oznajmiać [komu] Ewanjelion« (1): Oznaymiam lepak wam bráćia Ewánielion [*Notum facio ... Evangelium*] *BudNT* 1.Cor 15/1.

Szeregi: »oznajmiać, (a, i) (o)powiadać« (3): A te słowa [...] będą trwać w fercu twoim: á będziesz ie oznaymiał y powiadał fynom twoim [*et narrabis ea filiis tuis*; A będziesz ie powiadał fynom twoim *WujBib*] *Leop Deut* 6/7; Otoś nam odmienił Proroki/ [...] á dałś nam ná to mieyfce iákies godowniki/ taneczniki/ [...] ktorzy nam áni chcą áni vmieią prawdy świętey twoiey oznaymiać á opowiadać/ á práwie ią nam zákrywáią przed oczymá nászemi. *RejPos* 321, 172.

»wysławować a oznajmiać« (1): ISz rozmaicie znamy nad łobą dziwne dobrodzieyftwa twoie nász miły panie cołz nam nawłańniey przyśluffe iedno wyflawowac a ynem narodom oznaymiac nieznośną dobroc bołtwa twego *RejPs* 214v.

»zalecać i oznajmiać« (1): Ponieważ tedy Apoštołowie y Ewánieliſtowie/ ná to od Pána poſtánowieni byli/ áby wiernie y ſzczyrze/ [...] Ewánielią opowiedáli: Bogá Oycá [...] y ktorego on poſłał Iezufá Chriſtufá ludziom zalecáli y oznaymiáli *CzechEp* 208.

W przen (2) : A dla tego y piſmo S. oznaymya nam o Ablu/ Enoſye/ Enochu/ Noem/ Abrámie/ Melchifedechu/ Iobie/ iż bogá chwalili *KromRozm III* B4v; A toć fá ty kwiatki á ty wdzyęczne owoce s ſzczepu tego nędznego/ ktoreć thu ten Pan twoy oznaymiać y opowiedać raczy *RejPos* 172.

b. *Zapowiadać rzeczy przyszłe, przepowiadać; praenuntiare* *Modrz, Calep; praenarrare, praesignificare* *Mącz* [*w tym: kogo (1), co (10)*] (17) : Tyś pozdrowieniem głófu twego niemowlęciu w żywoćie mátki pomogła: áby dziwnym ſpołobem nád przyrodzenie mowiło/ y Pána ſwego oznaymiało *SkarKaz* 576b; Wſzytki kroleſtwá ktore vpadály/ tákie poſłańce Boże/ y káznodzieie miály/ ktorzy im wymiátáli ná oczy grzechy ich/ y vpadek oznaymiáli. *SkarKazSej* 706a.

oznajmiać komu (6): *RejPos* 271; Prawdziwą obiethnicę y poćiechę wiernym ſwym Kryftus oznaymia/ żywot wieczny *GrzegŚm* 6; *SkarŻyw* 251, 582; Gdy y Piotrowi napierwſzemu miedzy nimi iego vpadek oznaymiał: iż lię go z boiáźni záprzeć miał/ mocą y okrucieńſtwem iego nieprzyaciał wſtráłzony. *SkarKaz* 546a. *Cf oznajmiać komu przez kogo.*

oznajmiać komu przez kogo (1): Pan Bog wſzechmocny z miłóſierdzia ſwego/ iuż więcey nie chciał widzieć vpadku ludzkiego/ przetoż ieſzcze z początku Proroki poſyłał/ przez ktore ludu ſwemu zbáwienie oznaymiał. *ArtKanc* N14v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikiem: to (1); iż (2), zaimek pytajny (1)*] (3): A iż vmárli wſtác máią: teź to y Moizełz oznaymiał v krzá *GrzegŚm* 4; Záčźyna tu Pan nász: táiemnice/ y moc bołtwá ſwego opowiedać/ y czyiam ſprávam/ y mocam/ vmárli powſtánam/ oznaymiać raczy *BiałKaz* E; *CzechEp* 349.

Zwoty: »wprzod, pierwej, przedtym oznajmiać« = *praenarrare, praesignificare* *Mącz; praenuntiare* *Calep* (2:1:1): Praenarro, Powiedam naprzód/ pierwey oznaymiam. *Mącz* 241b, 392b; Wielkie ieſt wſzędzie/ á iákoby ſmiertelne praw y kárnoſći rozruſzenie/ ktore poſpolicie wprzod oznaymia rozruſzenie á zginienie [*quae quidem praenuncia est dissolutionis et interitus*] Rzeczypoſpolitey. *ModrzBaz* 101; *Calep* 837a.

»z dawna oznajmiać« (1): *RejPos* 271 *cf Szereg.*

»zbawienie (i żywot) oznajmiać« (2): Náđ to yeſcze y ludzye tákowe wzbudził/ ktorzyby wtych náukách obyeraýac ſie/ inſfym bogá zalecáli/ zbáwyenye y żywot wyečný oznaymyáli. *GliczKsiqż* G8; *ArtKanc* N14v.

Szereg: »oznajmiać a opowiadać« [szyk 1:1] (2): iáko to byłá od wiekow dziwna [práwá Páná tego/ á iáko iá dziwnie á z dawná Duch fwięthy fwiátu oznáymiác á opowiadać raczył. *RejPos* 271; Praenuntio – wprzod opowiedam oznaimiam. *Calep* 837a.

α. *Wypowiadać wojnę* (1) :

Zwrot: »wojnę oznajmiać« (1): Fecialis, Poseł á vrząd który przed czáły przimiérze y pokóy Nieprzyziacióm wypowiedał á wojnę oznaymiał *Mącz* 120c.

c. *Ujawniać, donosić; evelare, revelare Mącz; deferre Modrz* [w tym: kogo (3), co (5)] (9) : Evelo et Revelo, Odkrywam/ odsłaniam/ też oznaymiam/ wyáwiam *Mącz* 479b; który ich [papież Lew I heretyków] też nie kazał mordowác/ iáko inšzy/ ále ie oznáymiác/ á przeciw nim zbroiá wiáry walczyć/ modláć fię zá nimi. *CzechEp* 44; A wżák Boftwá fwe⁸⁰/ nie oznaymiał Pan Chrístus/ (iáko indziey X.K. piŕze) áż po fwym zmartwychwftaniu/ ktorego Ian nie doczekał. *CzechEp* 176, 204, 210.

oznajmiać komu (3): [wino] mocz wŕzelkiego lekarítwa w fię bierze [...]. Gdzieŕz tho nam pracza pilna y fkuŕzenie mocz ie⁸⁰ wielká oznaymia. *FalZioł* I 156b; iŕ ludzie pokutuiący wŕzyftki grzechy z oŀobná/ Kápłanom przy Spowiedzi máiá oznáymiác. *KuczbKat* 210; A proznuiące/ á żadney rzeczy wczciwey nie pilnujące/ przeciwniki cnoty/ żeby ábo fámi karáli/ ábo Krolowi/ ábo inšzym Vrządnikom ná to wyŕádzonym oznaymiáli *ModrzBaz* 32v.

oznajmiać czym (1): A iefli potępieni w ogniu piekielnym máiá zmyŕły y ŀpoŀoby/ ktoremiby myŕli y chęci ŀwoie oznaymiáli. ták iŕ mogá być wŕŕyŕzeni y zrozumieni od Abráámá *WujNT* 263.

d. *Wyjaŕniać, tłumaczyć; notum facere PolAnt, Vulg; manifestare Mącz, Vulg* [w tym: co (4)] (5) : Manifesto, Obyáwiam/ Oznaymiam/ odkrywam. *Mącz* 208a.

oznajmiać komu (1): Iáko mamy potomftwu náŕzemu oznaymiác moŕnoŕc Páńŕká. *LubPs* ee6v marg.

Zwrot: »oznajmiać tajemnicę« [szyk zmienny] (3): *BudNT Eph* 6/19; áby nam Bog otvorzył drzwi mowy ku opowiedaniu táiemnice Chríŕtuŀowej [...] ábych iá oznaymiał [ut manifestem illud] mowiác iáko iefł potrzebá. *WujNT Col* 4/4, *Eph* 6/19.

e. *Wskazywác, pouczać; significare Calep* [w tym: kogo (1), co (4)] (6) : Bo vchwyćiwŕzy fię zá ty ŀłowká iego [Ireneusza]: *quoniam impossibile erat fine Deo difcere Deum, per verbum suum docet homines difcere Deum*: mnima žeby o dwu Bogu mowił/ z ktorych by ieden drugie⁸⁰ oznaymiał. *CzechEp* 249; *Calep* 979b.

oznajmiać komu (2): Kto rozpráwił duchá Iehowy/ ábo kto rádá iego/ žeby mu (co) oznaymiał *BudBib Is* 40/13; *CzechRozm* 173v.

oznajmiać przez kogo (1): *RejPosRozpr* b4 cf »oznajmiać a oŕwiadszác«.

oznajmiać czym (1): Nie rzekę tu teraz iŕ Ian ŕ. nigdy o tym nie myŕlił: áni tego/ iŕ to nigdy przedŕŕwzięcie iego nie było/ žeby rodzenie ŀowá Bogá/ od perŀony Bogá oycá tá mowá oznáymiác miał *CzechEp* 144.

Szeregi: »oznajmiać a oŕwiadszác« (1): A przetho co Pan Kryftus iedyndy Syn Boŕy [...] w powŕzechnym Koŕciele ŀkrycie á w vmyŕlech/ iáko ten kthory tylko ŀam wie táiemnice ŀercz ludzkich/ ŀpráwuie/ tho pozwirzchnie oznaymia á oŕwiadsza przez ŀlugi ŀwoie *RejPosRozpr* b4.

»pokazować i oznajmiać« (1): A drogę tę iednę tylko ma [Bóg] swoię włąfną y prawdziwą/ którą wżyftkim vmiłowánym dżiateczkam swym vkázuie y záleca: choćiaz to czyniąc nie iednáko iey wżyftkim pokázuie y oznáymia. *CzechRozm* 173v.

Synonimy: »dawać znać«, ogłaszać, okazować, opowiadać, powieść, przedkładać; **a.** obwieszczać, osławiać, wysławować; **b.** przepowiadać; **c.** objawiać, odkrywać, odsłaniać, wyjawiać; **e.** pokazywać, ukazować.

Formacje współrdzenne cf 1. ZNAĆ.

Cf [**OZNAMIAĆ**]

AW